

Kirkegårdslovgivningen

Der eksisterer (som formentlig Læserne bekendt) ingen særlig Kirkegårdslov, hvor-efter alle retslige, saglige, administrative eller andre Forhold vedrørende Kirkegården er samlet. Når Kirkegårdsfolk i Sverige alligevel synes, at Danskerne på Kirkegårdslovgivningens Område er foran Sverige, så skyldes dette, at vi har Den kongelige Anordning af 10. December 1927, der i hvert Fald rummer en Række Bestemmelser af en ikke uvæsentlig Værdi, og noget tilsvarende har de ikke i Sverige.

Men at der er en (eller flere) Hage(r) ved denne Anordning, indrømmer nok selv dens Fædre, hvem disse så end måtte have været. — Det er bl. a. ganske indlysende, at når den nævnte kongelige Anordning af 1927 (som kom 5 År efter den Lov, hvortil den er knyttet) slutter med Ordene: »Hvorefter alle vedkommende sig have at rette. Givet paa Amaalienborg den 10. December 1927. Under Vor Kongelige Haand og Segl...«, så skulde man vel tro, at det, den indeholdt, var en Række koncise Bestemmelser af mere eller mindre kategorisk Art. Men det er det jo slet ikke. Der *findes* ganske vist Paragraffer, hvori forefindes Ordet *skal*, så her turde der være noget virkelig håndgribeligt; men der er langt flere Paragraffer, hvor der står noget så vagt som *bør* og en hel Del, hvor det hedder *kan*, — som altså end ikke rummer det Ønske, der dog skønnes at ligge i Brugen af Ordet *bør*. At denne Jongleren med Udtrykkene: *kan*, *bør* og *skal*, har givet sine Misforståelser og har været og kan blive en Kilde til alvorlige Uoverensstemmelser indad, udad og opadtil, er det urimeligt her at anføre Exempler på; disse turde være legio. At Tiden desuden synes at være løbet fra Den kgl. Anordning, gør jo dens Værdi endnu mere tvivlsom; den er nu om få Dage fyldt de 20 År,

— mon dette Faktum ikke har noget alvorligt at sige?

Men Den kongelige Anordning af 1927 rummer desuden slet ikke alt, hvad der med Billighed kan siges at høre under Kirkegården, — en Mængde andre Love og Anordninger ikke alene berører dette Område, men går alvorligt ind på det, uden at der er henvist dertil, bl. a. fordi disse er yngre end Den kgl. Anordning, hvorfor denne også synes mere og mere ude af Kontakt med Forholdene. Lad os nævne sådanne Ting, som at den nye Byplanlov af 1938 skaber meget kedelige Konflikter imellem Menighedsråd og By- eller Sogneråd om, hvem der rettelig bør disponere over, både hvor Kirkegården i Fremtiden skal ligge, og hvor store de skal være, — at Bestemmelser om Byggelinjer i Lov af 28/11 1928 kan gøre omfattende Kirkegårdsarealer uproduktive, når disse ligger eller lægges langs Hovedveje, ganske uanset at Kirkeministeriet måtte have givet Tilladelse til Brug af sådanne Områder, — at Bestemmelser om Ligbrænding udfærdiges af Justitsministeriet og ikke i Kirkeministeriet, og at Loven om disse Ting er 4 År yngre end Anordningen, samt at der ikke mindst på dette Område har fundet en kraftig Udvikling Sted, — at Instruksen for Embedslægerne er lavet af det forlængst hedengangne Sundhedskollegium og er udfærdiget allerede i 1885 og kun såvidt Målangivelserne angår (Omsætning fra Alen til Meter) er blevet revideret i 1913, skønt de sanitære Forhold i Almindelighed (Trykvandsforsyning i Stedet for Brønde) og Lægernes Syn på Smittekilder i Særdeleshed siden da har gennemgået en revolutionerende Ændring, — at der i Sociallovgivningen af 1933 bl. a. findes Bestemmelser om Ubemidlede Grave, som ikke var kendt, da Anordningen blev til, — at Byplanlæggerne desværre i betænkeligt Omfang regner med at kunne nedlægge bestående Kirkegårde, — hvad de desværre også her

og der får Lejlighed til (Aarhus!), — ja, der kunde nævnes mange andre Forhold som alvorlige for Kirkegårdenes Beståen og Trivsel, og som slet ikke er koordineret og ikke findes samlet i nogen Lovgivning.

At dette her nævnte ikke er noget, som ellers måtte være ukendt i interesserede Kredse, skal anføres; »Vore Kirkegaard« har nu og da måttet være inde derpå, og i Det kirkepolitiske Udvalgs Betænkning (1940) nævnes også visse Forhold vedrørende Kirkegårdene, som burde rettes.

Og da der så i Rigsdagssamlingen 1946/47 lagdes et kirkeligt Lovkompleks på Bordet, dukkede der i interesserede Kredse et vist Håb op om, at nu måtte da de værste Skavanker ved dette og hint blive rettet. Det var uhyre vanskeligt at få de tre Forslag, hvoraf Lovkomplekset bestod, at se, — der var Typografstrejke, da Forhandlingerne stod på, og selv Deltagere i Forhandlingerne kunde ikke disponere frit over Duplikeringer af disse; men selv uden denne Hjælp fremkom der dog bl. a. fra vor Forening Henstilling om Optagelse af visse Ting. Da Loven, som skulde afløse den nugældende med Bestemmelserne om Kirkegårdene, endelig længe efter sin Færdiggørelse blev tilgængelig, bladede man ivrigt efter for at se Resultaterne, — og disse var — — — en Bestemmelse om, at »Gravsteder, hvori er begravet Mænd eller Kvinder, der har haft særlig Betydning for Sognet eller Eggen, maa, naar Gravstedsretten er udløbet, ikke sløjfes af Kirkebestyrelsen uden Tilladelse af Synet (§ 32)«. Så mange vare Ordene! — Alt det fundamentale, — alt det, som trykker og klemmer hos dem, der arbejder med Kirkegårdenes daglige Drift eller med Nyindretning af Kirkegårde, — alt dette var der ikke rørt det allermindste ved. —

Men dermed er Spørgsmålet jo ikke uddebatteret, — eller henlagt. Under Forhandlingerne med Kirkeminister *Carl Her-*

mansen har *Fællesraad for Havekunsts Kirkegårdssektion* fået Tilsagn om, at Den kongelige Anordning vilde blive optaget til Revision, ligesom man har fået Tilsagn om, at Rådet kunde blive taget med i disse Forhandlinger. Kirkeministeren indrømmede villigt, at Tidspunktet til en Revision nok kunde tænkes at være tilstede, og såfremt de politiske Forhold da ikke lægger Hindringer i Vejen, hvad der i det Øjeblik, da disse Linier skrives, ikke kan vides noget om, skulde der således snart kunne være en Mulighed for Forbedring, — og ændres de politiske Forhold, er der vel ingen Tvivl om, at også nye Mænd i Ministeriet vil blive gjort opmærksom på, hvad der trænger til Opmærksomhed. Det turde være at håbe og vente, at stigende Krav om Ændringer må parres med en voksende Forståelse for, at der maa ske noget alvorligt.

Fredningstiden for det, der ligger under Mulde, er normalt 20 År. Den kongelige Anordning har nu været *over* Mulde i een Fredningsperiode, og der turde ikke være gyldig Grund til at forlænge denne — i hvert Fald slet ikke: uændret.

Kristiansund kirkegårde

Kirkegårdsgartner William Kristoffersen

Byen *Kristiansund N.* ligger på tre små øyer ute i havskjerene med Norskehavet veltende innover sig. Den har ca. 14000 innbyggere. Terenget er bakkete og består hovedsaklig av bergknauser og stein. — Lyng og mose gjør sitt bedste for å skjule det nakne berg, og gode mennesker hjelper til ved å plante buskfuru, bjerk og lønn.

Det fins neppe en eneste norsk by som har så lite jord som Kristiansund, og det er et alvorlig problem å skaffe tilveie gravplass for byens innbyggere.

Her er 4 små kirkegårder samt ett